

HỘI THẢO QUỐC GIA
Phát triển TMĐT Việt Nam trong kỷ nguyên số

**Phát triển nền kinh tế số ở Việt Nam:
cơ hội và thách thức**

Phan Thế Công
Thuongmai University
Email: congpt@tmu.edu.vn

Kinh tế số (digital economy)

- ❑ Hay kinh tế internet (internet economy), hoặc kinh tế mạng (web economy) là “một nền kinh tế vận hành chủ yếu dựa trên công nghệ số”
- ❑ Các lĩnh vực: công nghiệp, nông nghiệp, dịch vụ; sản xuất, phân phối, lưu thông hàng hóa, giao thông vận tải, logistic, TC-NH,... công nghệ số được áp dụng.
- ❑ Ví dụ: TMĐT, quảng cáo trực tuyến hay các ứng dụng về ăn uống, vận chuyển, giao nhận,... có tích hợp công nghệ số

3 yếu tố quan trọng để phát triển nền kinh tế số

1. Hạ tầng số làm nền tảng cho các dịch vụ số hoạt động.
2. Tài nguyên số, dữ liệu số để vận hành các dịch vụ số.
3. Chính sách chuyển đổi số, đào tạo nhân lực số chất lượng cao, chính sách đầu tư kinh doanh số, chính sách an toàn thông tin, chủ quyền số và SHTT để vận hành kinh tế số.

Các đặc trưng của kinh tế số

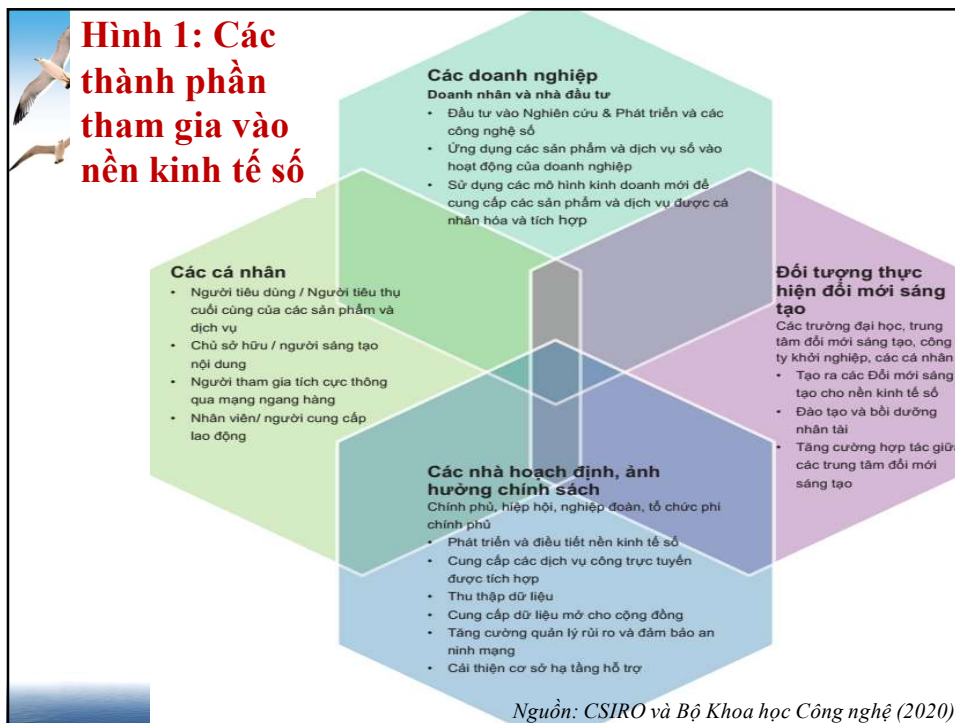
❖ Đặc trưng của kinh tế số có thể được tập hợp trong 3 quá trình xử lý đan xen, bao gồm:

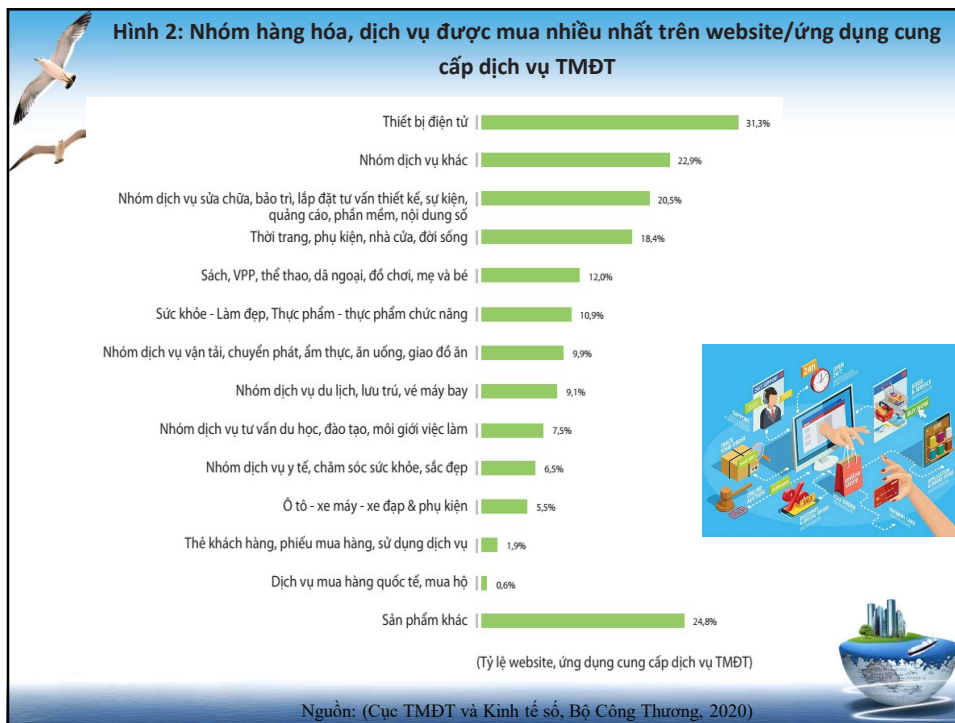
- xử lý vật liệu;
- xử lý năng lượng;
- xử lý thông tin: đóng vai trò quan trọng nhất, và cũng là lĩnh vực dễ số hóa nhất

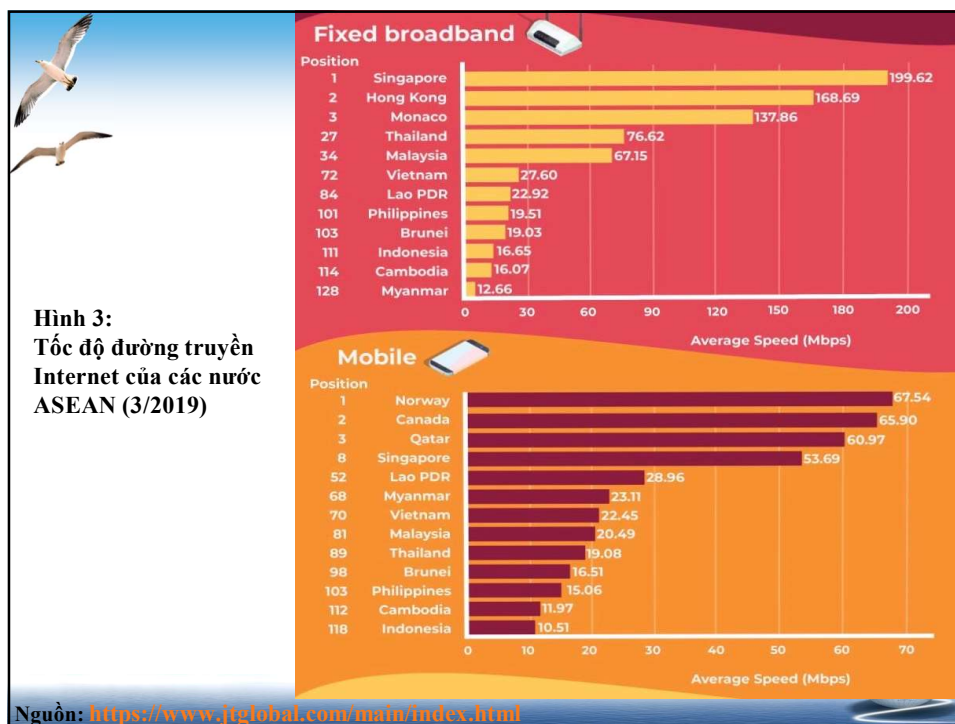

VAI TRÒ CỦA KINH TẾ SỐ

- ❑ Bùng nổ CNTT: (Google, Amazon, Facebook, Apple,...), cho thấy vai trò của thúc đẩy kinh tế số.
- ❑ Nhiều loại hình số hóa ra đời quy mô lớn: Digital Market”, “Digital Australia”, và Singapore - “Smart Nation” lấy công nghệ làm cốt lõi...
- ❑ Digital Nation - quốc gia số - trở thành tầm nhìn và mục tiêu, để từ đó các chính phủ xây dựng các chiến lược chuyển đổi số quốc gia, tạo động lực phát triển mới cho nền kinh tế, hòng không bị bỏ lại đằng sau trong cuộc cạnh tranh khốc liệt trên một thị trường toàn cầu.
- ❑ Tăng hiệu suất kinh tế: TMĐT, quảng cáo trực tuyến trên các trang mạng xã hội (Facebook, instagram), giải trí (Netflix, Pinterest), đến giao thông vận tải (Uber, Grab, goViet) đến phân phối, bán buôn và bán lẻ (Lazada, Shoppe)...
- ❑ Nhiều mô hình KD mới, khác biệt và sáng tạo ra đời.

Hình 3:
Tốc độ đường truyền
Internet của các nước
ASEAN (3/2019)

Cơ hội phát triển nền kinh tế số

- ❑ Chính phủ quyết liệt trong ứng dụng chính phủ điện tử. Cphủ đã và đang tự đổi mới thành Cphủ 4.0, Cphủ số hóa.
- ❑ Môi trường chính trị, xã hội ổn định, nền tảng kinh tế vĩ mô vững chắc, có dân số trẻ, nhanh nhạy trong nắm bắt công nghệ, có tốc độ tăng trưởng về số người dùng Internet, điện thoại thông minh và sử dụng mạng xã hội nhanh.
- ❑ Việt Nam có 700 nghìn DNTN; dân số gần 100 triệu người đang giai đoạn “dân số vàng”, được đào tạo tốt, học toán tốt và chăm chỉ; thích ứng nhanh với công nghệ
- ❑ Chủ trương, chính sách chủ động tham gia CMCN 4.0, Việt Nam đã đặt ra nhiều mục tiêu giai đoạn 2025-2045

Hạn chế và khó khăn

1. Hạ tầng viễn thông chưa đáp ứng nhiều các yêu cầu của kinh tế số. Hệ thống dữ liệu ở Việt Nam còn phân tán, chưa chia sẻ và kết nối liên thông.
2. Môi trường thể chế và pháp lý cho PTKT số ở Việt Nam còn yếu, chưa chặt chẽ, đồng bộ, minh bạch và mang tính kiến tạo; một số quy định pháp luật không theo kịp.
3. Nguồn nhân lực chưa đáp ứng yêu cầu: thiếu hụt nguồn nhân lực chất lượng cao, nhân lực CNTT, truyền thông chất lượng cao, nhân lực cho các lĩnh vực công nghệ mới như trí tuệ nhân tạo

Hạn chế và khó khăn

4. Phát triển chưa đồng đều giữa các lĩnh vực kinh tế, giữa các vùng miền; sự kết nối của các thành phần kinh tế chưa cao; thiếu hụt nguồn nhân lực chất lượng cao...
5. Bảo đảm an ninh mạng, bảo mật, an toàn thông tin ở VN còn đối mặt với nhiều nguy cơ và rủi ro. VN là một trong những quốc gia bị tấn công mạng nhiều nhất và cũng dễ bị tổn thương khi bị tấn công mạng
6. Công tác quản lý, đặc biệt là quản lý thu thuế đối với các hoạt động TMĐT và cung cấp dịch vụ xuyên biên giới
7. Thách thức lớn về QLNN và an ninh tiền tệ sẽ được đặt ra khi các tập đoàn TMĐT phát triển hệ sinh thái KD khép kín gồm nhiều sản phẩm và dịch vụ, tiện ích đầu cuối, từ vận chuyển, đi lại, du lịch, ẩm thực, giải trí, sách báo, siêu thị điện tử cho đến khám chữa bệnh...;

Giải pháp phát triển kinh tế số ở VN

- ❑ Xây dựng CPĐT hướng tới Cphủ số và nền kinh tế số
 - Nâng cao tính minh bạch hoạt động của Cphủ, đẩy lùi nạn tham nhũng, góp phần PTKT, nâng cao NLCT, NSLĐ.
 - Hoàn thành các cơ sở dữ liệu quốc gia đồng bộ.
 - Thiết lập các hệ thống ứng dụng phục vụ người dân, doanh nghiệp và phục vụ quản lý điều hành của C.phủ
- ❑ Nâng cao chất lượng GD-ĐT nguồn nhân lực
 - Thay đổi chương trình đào tạo
 - Đẩy nhanh việc xã hội hóa giáo dục CNTT, tính tự học, tự cập nhật và học suốt đời.

Giải pháp phát triển kinh tế số ở VN

- ❑ Xây dựng, công bố quy hoạch ngành về phát triển và ứng dụng CNTT
 - Xây dựng quy hoạch tổng thể cho cả quốc gia
 - Quy hoạch từng tỉnh, thành phố; từng ngành, lĩnh vực.
- ❑ Đảm bảo an ninh mạng và phòng chống tội phạm công nghệ cao
 - Bảo vệ an ninh kinh tế, an ninh mạng, giám sát và phòng, chống các loại tội phạm mạng và công nghệ cao.
 - Xây dựng cơ chế, sáng kiến hợp tác, liên kết quốc tế và khu vực về kinh tế số, bảo đảm an ninh, an toàn không gian mạng, bảo mật dữ liệu và quyền riêng tư, ngăn chặn và chống các loại tội phạm lợi dụng công nghệ...

Giải pháp phát triển kinh tế số ở VN

- ❑ Phát động cuộc cách mạng toàn dân khởi nghiệp công nghệ số, phổ cập công nghệ số ở Việt Nam
 - Tuyên truyền nâng cao nhận thức về nền kinh tế số
 - Chính phủ, doanh nghiệp và người dân đều có trách nhiệm và vai trò riêng biệt trong nền kinh tế số
 - Doanh nghiệp cần tích cực chuẩn bị để nắm bắt các cơ hội cũng như bảo đảm tính cạnh tranh quốc tế trong nền kinh tế số toàn cầu
 - Trang bị và nâng cao kỹ năng sử dụng công nghệ kỹ thuật số, tự bảo vệ trước các đe dọa hay lấy cắp thông tin cá nhân trực tuyến

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- ❑ Bộ Chính trị (2019), Nghị quyết về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4. Số: 52-NQ/TW, ngày 27 tháng 9 năm 2019.
- ❑ Bùi Thanh Tuấn (2020), Một số khó khăn, thách thức trong phát triển nền kinh tế số ở Việt Nam, truy cập ngày 30/7/2020, website <<http://lyluanchinhtri.vn/home/index.php/thuc-tien/item/3100-mot-so-kho-khan-thach-thuc-trong-phat-trien-nen-kinh-te-so-o-viet-nam.html>>.
- ❑ Cameron A, Pham T H, Atherton J, Nguyen D H, Nguyen T P, Tran S T, Nguyen T N, Trinh H Y & Hajkowicz S (2019). Tương lai nền kinh tế số Việt Nam - Hướng tới năm 2030 và 2045. CSIRO, Brisbane.
- ❑ Cục TMĐT và Kinh tế số (2020), Sách trắng TMĐT năm 2020. Bộ Công Thương.
- ❑ Đinh Văn Sơn (2020), Báo cáo thường niên Kinh tế và Thương mại Việt Nam 2019 - Từ chiến tranh thương mại đến cuộc chiến tiền tệ. NXB Thống kê.
- ❑ Hiệp hội TMĐT Việt Nam (2020), Báo cáo Chỉ số TMĐT Việt Nam (EBI) 2020.
- ❑ Mai Tiến Dũng (2018), Xây dựng Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số và nền kinh tế số ở Việt Nam, truy cập ngày 30/7/2020, website “<http://baochinhphu.vn/Thoi-su/Xay-dung-Chinh-phu-dien-tu-huong-toi-Chinh-phu-so-va-nen-kinh-te-so-o-Viet-Nam/343517.vgp>”.
- ❑ Trần Thị Hằng và Nguyễn Thị Minh Hiền (2019), Quản lý nhà nước trong nền kinh tế số, truy cập ngày 30/7/2020, website <<http://tapchitaichinh.vn/nghien-cuu-trao-doi/quan-ly-nha-nuoc-trong-nen-kinh-te-so-314825.html>>.

